

Project- of Ondernemingsplan

‘The captain who is sailing without a plan, is constantly complaining that the wind blows from the wrong direction’

Waarom is een Projectplan nodig?

Als je een woon- of dagbestedingsinitiatief op wilt richten is dat de start van een traject wat meestal een aantal jaren in beslag gaat nemen. Initiatiefnemers gaan in de loop der tijd met vele partijen rond de tafel; gemeente, huisvestingsmaatschappij, zorgaanbieders, mede-ouders, banken, fondsenwerving. Een gedegen planvorming op papier waarin gedetailleerd staat beschreven hoe het initiatief eruit moet komen zien, is onmisbaar voor welk gesprek dan ook, zowel intern als extern.

Door het op papier te zetten voorkom je ook dat je zaken vergeet en bereid je je maximaal voor op het realiseren van jouw idee. Het zorgt voor structuur en brengt duidelijk in kaart wat er wanneer moet gebeuren. Naast het feit dat dit document een handvat is voor toekomstige gesprekspartners, is het belangrijk dat de visie van de initiatiefnemers wordt uitgewerkt en vastgelegd.

Dit zorgt voor:

- Een duidelijk doel waar je naartoe wilt werken en wat daar voor nodig is.
- Inzicht in wat er komt kijken bij het uitwerken van een idee en waar je rekening mee moet houden.
- Een overzichtelijk en overtuigend plan voor mogelijke financiers.

Alvorens een bank krediet toekent, moet het duidelijk zijn wat je met het geld wil doen en hoe het zal worden terugbetaald. Een goed ondernemingsplan en een financieel plan zijn bijgevolg noodzakelijk. Een bank zal de meeste aandacht besteden aan het financiële luik. Voor een investeerder daarentegen zijn ook andere criteria van groot belang die in het projectplan aan bod komen.

Stel een projectplan op

In het projectplan leg je uit waarom je het initiatief wil opzetten, voor wie, met wie, hoe en wanneer. Een projectplan helpt ook om de noodzakelijke stappen uit te werken en de taken te verdelen. Het projectplan bestaat uit:

- Missie en Visie;
- Uitwerking van het plan: hoe ziet het initiatief er straks uit?
- Plan van aanpak: welke stappen moet je zetten om daar te komen?

Wij adviseren om al vroeg in het proces een 1^e versie van het projectplan op te stellen. Je kunt op dat moment nog geen details invullen. Waarschijnlijk zijn nog veel zaken onbekend en vragen onbeantwoord. Stel daarom in deze fase een **globaal projectplan** op. Werk het projectplan in een latere fase verder uit, als er meer bekend is.

Formuleer voor het plan van aanpak strategische doelstellingen. Een **strategische doelstelling** is een specifiek doel dat je wilt bereiken, met een duidelijk omschreven resultaat en een deadline. Het is specifiek en meetbaar en eenmaal voltooid wordt het vervangen door een ander doel.

Voorbeeld van indeling van het projectplan

Begin met een samenvatting van het projectplan die een kort, begrijpelijk en duidelijk overzicht biedt van de plannen. Alle aspecten die verder worden uitgewerkt krijgen in de samenvatting een korte toelichting. Een goede samenvatting is van essentieel belang. Iemand onder tijdsdruk leest vaak enkel de samenvatting en dit bepaalt of iemand al dan niet het volledige projectplan zal doornemen.

1. Inleiding; Beschrijf het doel van het document. Je stelt jezelf voor, vertelt iets over de aanleiding van het initiatief. En je stelt een soort leeswijzer op, zodat mensen weten wat ze waar kunnen vinden.

2. Missie; wie zijn we, wat doen we, wie willen we bereiken en wat willen we hen aanbieden. Visie; wat is de doelgroep, welke toegevoegde waarde beoog je en **waarin onderscheiden jullie je van anderen**. Beschrijf uitgangspunten, kernwaarden, doel op korte - en op lange termijn, visie op wonen, zorg, dagbesteding, en rollen binnen het initiatief- zie verdere uitwerking onder **Beschrijf met elkaar de Visie*. En tenslotte wat zijn de waarden die jullie verdedigen en die jullie leiden (b.v. kleinschalig, eigen regie, inclusief).

3. Organisatie; Welke rechtsvorm krijgt het initiatief? Vzw, Stichting, Coöperatieve Vennootschap,... SWOT analyse; wat zijn de sterke en zwakke punten van het project? Wat zijn de kansen en bedreigingen? Hoe gaat het project om met conflicten?

4. Wonen; Hoe ziet de huisvesting er straks uit? Koop je het pand of huur je het? Welke eisen stel je aan de woning? Hebben bewoners bijvoorbeeld een eigen badkamer, welke gemeenschappelijke ruimtes zijn er?

5. Zorg; Hoe ziet de zorg er straks uit? Hoe is deze georganiseerd? Ga je samenwerken met een vergunde zorgaanbieder of neem je zelf personeel in dienst?

6. Financiën; Wat zijn de kosten van het project en welke inkomsten staan daar tegenover? Hoe ga je om met risico's als leegstand? Neem hier ook een investeringsplan, prognose en liquiditeitsplan in op – zie *fiche financieel plan*.

7. Plan van aanpak; Leg uit welke stappen je gaat zetten om het initiatief te realiseren, houd daarbij rekening met een start- en een landingsscenario; Beschrijf onder andere de belangrijkste beslistmomenten, de taakverdeling, de kosten, de tijdsinvestering en de subsidies die je gaat aanvragen.

* Beschrijf met elkaar de visie

Door samen over de visie te praten en die samen te beschrijven, leer je elkaar beter kennen en het resultaat is een visie waar iedereen achter staat. Zijn jullie het een keer niet eens over de te volgen richting? Dan kun je de visie erbij pakken en kijken wat jullie hebben afgesproken.

Onderdelen van de visie

- Benoem de belangrijkste uitgangspunten van het initiatief. Bijvoorbeeld:
 - o eigen regie in wonen en zorg;
 - o solidariteit bij het vormen van de groep, van eigen regie naar gedeelde regie en solidariteit om het project op een betaalbare manier mogelijk te maken;
 - o inclusie; bewoners moeten zo gewoon mogelijk kunnen wonen en leven;

- o ouders en vertegenwoordigers hebben naast een individuele verantwoordelijkheid ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ze maken niet alleen keuzes in het belang van hun kind, maar ook keuzes die in het belang zijn van de groep als totaal.

De uitgangspunten hebben invloed op hoe je de zorg, het wonen, de dagbesteding en vrijetijdsbesteding inricht.

- o Wat zijn de kernwaarden van het initiatief? Omschrijf deze heel kort, benoem echt enkel de kernwaarden en ga hier niet in op de details. Dat helpt bij het uitwerken van de visie.
 - o Kernwaarden zijn bijvoorbeeld eigen regie, veiligheid, gelijkwaardigheid en participatie.
- Doel en doelgroep
- o Wat is het doel van het initiatief?
 - o Voor wat voor type bewoners is het initiatief bedoeld, en voor wie niet?
 - o Uit hoeveel bewoners zal de groep bestaan?
 - o Hoe is de groep samengesteld?

Visie

- **Visie** op zorg

Beschrijf welke zorg en begeleiding bewoners nodig hebben. Beantwoord onder andere deze vragen:

- o Wat is de verhouding tussen de collectieve en individuele zorg?
 - o Hoe zelfstandig zijn de bewoners (of juist niet)?
 - o Hoe denk je over de ontwikkeling van de bewoners?
 - o Hoe is het zorgklimaat? Staat bijvoorbeeld een veilige omgeving centraal, is er ruimte voor ontwikkeling naar vermogen?
 - o Wat is de eventuele rol van domotica?
 - o Hoe is de zorg georganiseerd? Neemt het initiatief zelf zorgverleners in dienst? Zo niet, werk je met 1 vergunde zorgaanbieder of met verschillende individuele zorgverleners?
 - o Wat is de rol van vrijwilligers bij het opnemen van de zorg?
- **Visie** op wonen
- o Wat betekent 'wonen' voor de bewoners?
 - o Welke eisen (materieel en niet-materieel) stellen je aan de woning en aan de kamers of appartementen van de bewoners?
 - o Welke eisen stel je aan de gemeenschappelijke ruimte(n) en de buitenruimte?
 - o Zijn er leefregels? Zo ja, wat zijn daarvan de uitgangspunten?
 - o Hoe omgaan met maaltijden? Koken de bewoners zelf, hebben ze inspraak in wat er op tafel komt?
 - o Helpen de bewoners mee met het schoonmaken of wordt hier personeel/vrijwilligers voor aangetrokken?
 - o Wil je de bewoners in contact brengen met buurtbewoners?
 - o Zijn wonen en zorg gescheiden, of niet? Waarom?
- **Visie** op dagbesteding
- o Let op: Ook werk hoort bij dagbesteding.

- Wat is het uitgangspunt van de dagbesteding? Wat moet die de bewoners bieden?
 - Gaat het initiatief zelf dagbesteding organiseren? Zo ja, komen er ook deelnemers van buiten het initiatief?
 - Wat voor dagbesteding wil je aanbieden?
 - Kunnen bewoners zelf een activiteit kiezen en is er afwisseling?
 - Gaat het om dagbesteding die kan leiden naar werk?
 - Hoe wordt het vervoer geregeld zowel voor dagbesteding als vrije tijd?
- **Visie** op vrije tijd
- Hoe gaan bewoners hun vrije tijd invullen? Kunnen zij dat zelfstandig, of hebben ze daar begeleiding bij nodig?
 - Welke rol heeft de woon- en leefomgeving daarbij? Komt het initiatief bijvoorbeeld in de vertrouwde omgeving te staan, zodat bewoners hun bestaande netwerk behouden?
 - Welke rol kan dat netwerk spelen (zie ook onder rollen)?

Rollen

- **Rol** van bewoners
- Wil je dat de bewoners zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid dragen en leren om zo zelfstandig mogelijk te zijn? Is het de bedoeling dat bewoners ook leren van elkaar?
 - Deze keuzes bepalen voor een deel de rol van de begeleiders, maar ook de rol van de ouders.
- **Rol** van ouders
- Welke inzet van ouders verwacht je bij de realisatie van het initiatief?
 - Hoe zijn ouders betrokken bij het initiatief nadat dat gerealiseerd is? Gaat dat verder dan het normale 'ouder zijn'?
 - Als bewoners zo zelfstandig mogelijk leven, wat vraagt dat dan voor inzet van de ouders?
 - Wat is de verhouding tussen het bestuur van het initiatief en de ouders?
 - Hoe ga je de oudervertegenwoordiging regelen? Komt er bijvoorbeeld een ouderraad?
 - Hoe communiceren de ouders met elkaar?
 - Hoe communiceren de ouders met zorgverleners en met het bestuur?
 - Hoe denk je dat ouders aankijken tegen individuele belangen versus gezamenlijke belangen?
- **Rol** van zorgverleners/begeleiders
- Als bewoners zo zelfstandig mogelijk leven, wat vraagt dat dan voor inzet van de zorgverleners?
 - Welke eisen stel je aan het zorgteam als geheel, bijvoorbeeld aan de manier waarop zij werken en samenwerken?
 - Welke kennis en vaardigheden moeten zorgverleners en begeleiders hebben?
 - Wat is de houding van de zorgverleners tegenover de bewoners en ouders?
 - Hoe kunnen zorgverleners met ouders samenwerken en elkaar informeren?
 - Hoe denk je over de relatie tussen zorgverleners en begeleiders en de bewoners? Kan een zorgverlener bijvoorbeeld ook vertrouwenspersoon zijn?

- **Rol** van het sociale netwerk
 - o Wil je dat bewoners hun bestaande sociale netwerk behouden als ze op hun nieuwe plek wonen?
 - o Wil je dat bewoners hun sociale netwerk uitbreiden met nieuwe contacten? Hoe?
 - o Hoe denk je over activiteiten ondernemen met buurtbewoners?

- **Kwaliteit van leven**

Hoe draagt het initiatief bij aan de kwaliteit van leven van de bewoners? Wat is daarvoor nodig? Denk bijvoorbeeld aan leefomgeving, deskundigheid van zorgverleners en dag invulling.

Tip! Leg je projectplan voor aan vrienden en familie. Of beter nog, iemand uit je netwerk. Zij kijken met een frisse blik naar je plannen en geven je waar nodig advies om een en ander bij te schaven.

Tip! Voor het opstellen van een businessplan/ondernemingsplan wordt vaak gebruik gemaakt van het Business Model Canvas. 9 vakken die de volledige organisatie in kaart brengt. Interessant om dit met de hele groep te doen. Begin altijd in het midden- wat onderscheid jullie organisatie van de anderen. Rechts is naar buiten gericht en Links is de interne keuken – voor meer info zie o.a. <https://www.ikgastarten.nl/ondernemingsplan/ondernemingsplan-voorbeelden/de-9-bouwstenen-van-het-business-model-canvas>

Geraadpleegde sites;

Leidraad voor het opstellen van een ondernemingsplan Agentschap ondernemen 2015

Stappenplan van oriëntatie tot realisatie www.woonzelf.nl

Business model Canvas – www.ikgastarten.nl